

Mnenje Evropskega odbora regij – Trgovinski sveženj

(2018/C 247/06)

Poročevalka:	Micaela Fanelli (IT/PES), županja, občina Riccia (Campobasso)
Referenčni dokumenti:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Evropski uniji COM(2017) 487 final Sporočilo o seznamu kritičnih surovin za EU za leto 2017 COM(2017) 490 final Poročilo o izvajanju strategije trgovinske politike Trgovina za vse – Napredna trgovinska politika za izkoriščanje globalizacije COM(2017) 491 final Sporočilo Uravnotežena in napredna trgovinska politika za izkoriščanje globalizacije COM(2017) 492 final Sporočilo Spodbujanje neposrednih tujih investicij in zaščita bistvenih interesov COM(2017) 494 final priporočila sklepov Sveta COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final in COM(2017) 493 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Evropski uniji

COM(2017) 487 final

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(13) Primerno je določiti bistvene elemente postopkovnega okvira za pregled neposrednih tujih naložb s strani držav članic, da se vlagateljem, Komisiji in drugim državam članicam omogoči, da bodo razumeli, kako bodo take naložbe verjetno pregledane, in da se zagotovi, da so te naložbe pregledane na pregleden način in da ne prihaja do diskriminatorne obravnave tretjih držav. Ti elementi bi morali vključevati vsaj določitev časovnih okvirov za pregled in možnost, da tuji vlagatelji uporabijo pravna sredstva glede odločitev v zvezi s pregledom.</p>	<p>(13) Primerno je določiti bistvene elemente postopkovnega okvira za pregled neposrednih tujih naložb s strani držav članic, da se vlagateljem, Komisiji in drugim državam članicam ter lokalnim in regionalnim oblastem in zainteresiranim socialnim partnerjem omogoči, da bodo razumeli, kako bodo take naložbe verjetno pregledane, in da se zagotovi, da so te naložbe pregledane na pregleden način in da ne prihaja do diskriminatorne obravnave tretjih držav. Ti elementi bi morali vključevati vsaj določitev časovnih okvirov za pregled in možnost, da tuji vlagatelji uporabijo pravna sredstva glede odločitev v zvezi s pregledom.</p>

Obrazložitev

Odločitve držav članic bodo pomembno vplivale na oblasti regij, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, zato bi te morale sodelovati pri odločanju o tem.

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 18

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(18) V ta namen je pomembno tudi, da se zagotovi minimalna raven informacij in usklajevanja v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, v vseh državah članicah. Te informacije bi morale na zahtevo držav članic ali Komisije dati na voljo države članice, v katerih se neposredne tuje naložbe načrtujejo ali zaključijo. Relevantne informacije vključujejo vidike, kot sta lastniška struktura tujega vlagatelja in financiranje načrtovane ali zaključene naložbe, vključno z razpoložljivimi informacijami o subvencijah, ki jih odobrijo tretje države.</p>	<p>(18) V ta namen je pomembno tudi, da se zagotovi minimalna raven informacij in usklajevanja v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, v vseh državah članicah. Te informacije bi morale – po predhodnem posvetovanju z zainteresiranimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi – na zahtevo držav članic ali Komisije dati na voljo države članice, v katerih se neposredne tuje naložbe načrtujejo ali zaključijo. Relevantne informacije vključujejo vidike, kot sta lastniška struktura tujega vlagatelja in financiranje načrtovane ali zaključene naložbe, vključno z razpoložljivimi informacijami o subvencijah, ki jih odobrijo tretje države.</p>

Obrazložitev

Odločitve držav članic bodo pomembno vplivale na oblasti regij, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, zato bi te morale sodelovati pri odločanju o tem.

Predlog spremembe 3

Člen 3(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Člen 3</p> <p>Pregled neposrednih tujih naložb</p> <p>2. Komisija lahko pregleda neposredne tuje naložbe, ki lahko vplivajo na projekte ali programe v interesu Unije zaradi varnosti ali javnega reda.</p>	<p>Člen 3</p> <p>Pregled neposrednih tujih naložb</p> <p>2. Komisija lahko pregleda neposredne tuje naložbe, ki lahko vplivajo na obstoječe ali odgovorno načrtovane projekte ali programe v interesu Unije zaradi varnosti ali javnega reda.</p>

Predlog spremembe 4

Člen 6(1) in (2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Člen 6</p> <p>Okvir za pregled s strani držav članic</p> <p>1. Mehanizmi pregleda držav članic so pregledni in ne diskriminirajo med tretjimi državami. Države članice zlasti določijo okoliščine, na podlagi katerih se pregled začne, razloge za pregled in veljavna podrobna postopkovna pravila.</p> <p>2. Države članice določijo časovne okvire za izdajo odločitev v zvezi s pregledom. Taki časovni okviri jim omogočajo, da upoštevajo pripombe držav članic iz člena 8 in mnenje Komisije iz členov 8 in 9.</p> <p>[...]</p>	<p>Člen 6</p> <p>Okvir za pregled s strani držav članic</p> <p>1. Mehanizmi pregleda držav članic so pregledni in ne diskriminirajo med tretjimi državami. Države članice zlasti določijo okoliščine, na podlagi katerih se pregled začne, razloge za pregled in veljavna podrobna postopkovna pravila. V okviru tega postopka države članice po možnosti tudi obvestijo lokalne in regionalne oblasti, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, in se z njimi posvetujejo.</p> <p>2. Države članice določijo časovne okvire za izdajo odločitev v zvezi s pregledom. Taki časovni okviri jim omogočajo, da upoštevajo pripombe lokalnih in regionalnih oblasti, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, držav članic iz člena 8 in mnenje Komisije iz členov 8 in 9.</p> <p>[...]</p>

Obrazložitev

Odločitve držav članic bodo pomembno vplivale na oblasti regij, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, zato bi te morale sodelovati pri odločanju o tem.

Predlog spremembe 5

Člen 8(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 8	Člen 8
Mehanizem sodelovanja	Mehanizem sodelovanja
<p>1. Države članice Komisijo in druge države članice obvestijo o vseh neposrednih tujih naložbah, ki se pregledujejo v okviru njihovih mehanizmov pregleda, v 5 delovnih dneh od začetka pregleda. Države članice, ki pregled izvajajo, si v okviru zagotavljanja informacij, in kadar je to ustrezno, prizadevajo navesti, ali je po njihovem mnenju verjetno, da neposredne tuje naložbe, ki se pregledujejo, spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 139/2004.</p>	<p>1. Države članice se posvetujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, ter Komisijo in druge države članice obvestijo o vseh neposrednih tujih naložbah, ki se pregledujejo v okviru njihovih mehanizmov pregleda, v 5 delovnih dneh od začetka pregleda. Države članice, ki pregled izvajajo, si v okviru zagotavljanja informacij, in kadar je to ustrezno, prizadevajo navesti, ali je po njihovem mnenju verjetno, da neposredne tuje naložbe, ki se pregledujejo, spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 139/2004.</p>

Obrazložitev

V okviru pregleda določenih neposrednih tujih naložb se je pomembno posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

Predlog spremembe 6

Člen 8(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 8	Člen 8
Mehanizem sodelovanja	Mehanizem sodelovanja
<p>6. Države članice, v katerih se neposredna tuja naložba načrtuje ali zaključi, ustrezno upoštevajo pripombe drugih držav članic iz odstavka 2 in mnenje Komisije iz odstavka 3.</p>	<p>6. Države članice, v katerih se neposredna tuja naložba načrtuje ali zaključi, ustrezno upoštevajo pripombe lokalnih in regionalnih oblasti iz odstavka 1, v katerih so neposredne tuje naložbe načrtovane ali zaključene, drugih držav članic iz odstavka 2 in mnenje Komisije iz odstavka 3.</p>

Obrazložitev

V okviru pregleda določenih neposrednih tujih naložb se je pomembno posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

Predlog spremembe 7

Člen 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Člen 12</p> <p>Kontaktne točke</p> <p>Vsaka država članica imenuje kontaktno točko za pregled neposrednih tujih naložb. Komisija in druge države članice se na te kontaktne točke za pregled neposrednih tujih naložb obrnejo v zvezi z vsemi vprašanji, povezanimi z izvajanjem te uredbe.</p>	<p>Člen 12</p> <p>Kontaktne točke</p> <p>Vsaka država članica imenuje vsaj eno kontaktno točko za pregled neposrednih tujih naložb. Komisija in druge države članice se na te kontaktne točke za pregled neposrednih tujih naložb obrnejo v zvezi z vsemi vprašanji, povezanimi z izvajanjem te uredbe. Kontaktne točke za pregled neposrednih tujih naložb zainteresiranim lokalnim in regionalnim oblastem na njihovo zahtevo posredujejo vse ustrezne informacije, povezane s pregledom teh naložb.</p>

Obrazložitev

- (i) Ker se v nekaterih državah članicah trgovinska politika izvaja na regionalni ravni, bi bilo v teh primerih smiselno predvideti tudi kontaktne točke na regionalni ravni.
- (ii) Pomembno je, da imajo lokalne in regionalne oblasti pri sprejemanju stališč glede pregleda določenih neposrednih tujih naložb čim popolnejše informacije.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

- izraža zadovoljstvo s svežnjem predlogov s področja trgovine in naložb, ki jih je po objavi dokumenta Razmislek o izkoriščanju globalizacije predstavila Komisija kot odziv na izzive, s katerimi se mora soočiti trgovinska politika EU;
- meni, da mora biti trgovinska politika odziv na izzive različnih oblik ter da mora najti pravo ravnovesje med različnimi cilji: okrepiti tržni položaj EU in jo povezati s svetovnimi centri rasti, prevzeti vodilno vlogo pri ohranjanju večstranskega tržnega sistema, povečati gospodarsko rast in zmanjšati revščino, zaščititi podjetja, državljane in lokalne skupnosti EU pred nepošteno konkurenco ter obvladovati socialne in teritorialne stroške, zlasti v občutljivih sektorjih ter med manj kvalificiranimi delavci;
- se strinja s stališčem, da je mednarodna trgovina v zadnjih letih spodbujala rast in konkurenčnost tako znotraj kot zunaj EU; vendar opozarja na vse večjo zaskrbljenost zaradi neenake družbene porazdelitve njenih koristi, občutnih posledic v obliki izrazitih procesov nastajanja aglomeracij in obrobni območij ter zlasti zato, ker je odpornost nekaterih lokalnih gospodarstev in skupnosti na hudi preizkušnji;
- odločno podpira stališče Komisije, da ima trgovinska politika pomembno vlogo pri zagotavljanju, da bo imela globalizacija pozitivne gospodarske, družbene, teritorialne in okoljske učinke za državljane in podjetja v Evropi in drugod;

5. poudarja, da ima Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (EGF) bistveno vlogo pri podpori ljudi, ki so zaradi strukturnih sprememb v svetovnih trgovinskih tokovih, ki jih je povzročila globalizacija, izgubili delo; vendar ponavlja ⁽¹⁾, da je treba spremeniti mehanizme delovanja EGF s poenostavitvijo postopka za odobritev, z znižanjem meje za upravičenost do sredstev iz tega sklada ⁽²⁾ ter s povečanjem njegovega proračuna na najmanj 500 milijonov EUR letno in z njegovo vključitvijo v večletni finančni okvir, da bi se upoštevalo dejstvo, da EGF v razširjenem obsegu uporabe od leta 2014 vključuje tudi mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo – ta obseg uporabe bo morda treba razširiti še na preventivne ukrepe; vztraja pri dopolnjevanju EGF in Evropskega socialnega sklada (ESS) v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI), saj je EGF mehanizem za zagotavljanje kratkoročne pomoči, dolgoročni ukrepi pa se izvajajo s skladi ESI, ki bi lahko nadaljevali delo na območjih, ki so dobila pomoč EGF;

6. poudarja, da – kot je pokazala raziskava ⁽³⁾ trgovinskih tokov v nekaterih državah članicah – obstaja pozitivna povezava med rezultati glede izvoza posameznih regij in BDP, da je obseg izvoza pozitivno povezan s kazalnikom regionalne konkurenčnosti (RCI) in da sta v vseh analiziranih državah članicah usmerjenost v izvoz in udeležba proizvodnih dejavnosti pri izvozu močno osredotočena v zgolj nekaj regijah;

7. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da te ugotovitve potrjuje še ena študija ⁽⁴⁾, ki ocenjuje, da se zdijo koristi neposrednih tujih naložb precej manjše v podeželskih, nevelemestnih regijah, ki so tudi manj razvite od drugih regij. V podeželskih, nevelemestnih regijah je manjši tudi učinek povečanja produktivnosti, ki je v manj razvitih regijah celo nič. Zato je verjetno, da imajo neposredne tuje naložbe in odprtost trgov zelo omejen vpliv na konvergenco;

8. v tem smislu poudarja temeljno vlogo, ki jo ima kohezijska politika pri zagotavljanju ustrezne ravni javnih naložb v regijah in na območjih EU, ki so na robu teh tokov, in pri povečanju njihove konkurenčnosti s hkratnim spodbujanjem neposrednih tujih naložb vanje in rasti neevropskih podjetij, ki so v Evropi že prisotna;

9. opozarja, da je Evropska komisija v sedmem poročilu o koheziji (9. oktobra 2017) poudarila, da bi bilo treba izkoriščanje globalizacije s podporo za gospodarsko preobrazbo v regijah, inovacije, posodobitev industrije in uvajanje novih tehnologij uvrstiti med tri prednostne naloge prihodnje kohezijske politike po letu 2020;

10. opozarja na dejstvo, da se z novimi sporazumi o prosti trgovini zmanjšujejo carinski prihodki, ki so pomemben vir lastnih sredstev za proračun EU, in poziva Komisijo, naj v kratkem predstavi predlog za temeljito reformo lastnih virov EU, k čemer je OR že pozval v mnenju Reforma sistema lastnih sredstev EU v naslednjem večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2020 (COR-2017-1530);

Preglednost in demokratična legitimnost trgovinske politike EU

11. izraža zadovoljstvo s prizadevanji Komisije, da bi trgovinska pogajanja postala bolj transparentna, in je prepričan, da bo tak pristop državam članicam dal možnost, da lokalne in regionalne oblasti ter/ali druge zainteresirane akterje vključijo že v fazi oblikovanja ciljev trgovinske politike v povezavi z določenimi pogajalskimi postopki v okviru trgovine s tretjimi državami;

12. pri tem opozarja na študijo OR o demokratični razsežnosti pogajanj EU o trgovinskih sporazumih: vloga in odgovornosti državljanov ter lokalnih in regionalnih oblasti (*The democratic dimension of EU negotiations on trade agreements: the role and responsibilities of citizens and Local and Regional Authorities*), v kateri je poudarjeno, da proces ne bo transparenten in participativen že samo zaradi razpoložljivosti informacij, temveč je treba posebno pozornost posvetiti mehanizmom na nacionalni in lokalni ravni, s katerimi bi se zajamčil dostop do tovrstnih informacij; lokalne in regionalne oblasti zlasti poudarjajo, da pogosto ni formalnih mehanizmov za dialog z ustreznimi nacionalnimi oblastmi na področju trgovinske politike, kar je še bolj občutno na ravni EU;

⁽¹⁾ Mnenje OR o dokumentu Razmislek o izkoriščanju globalizacije, poročevalka: Micaela Fanelli, sprejeto 10. oktobra 2017.

⁽²⁾ Zlasti ob upoštevanju, da v podobnem ameriškem programu pomoči za prilagoditev trgovini (*Trade Adjustment Assistance*) najnižji prag števila presežnih delavcev ni določen.

⁽³⁾ EPRS.

⁽⁴⁾ ESPON, *The World in Europe, global FDI flows towards Europe*.

13. ceni prizadevanja Komisije, da bi zajamčila večjo jasnost glede mešane narave številnih trgovinskih sporazumov in ločila poglavje o naložbah; vendar meni, da je pomanjkanje soglasja glede odpiranja trgov svetu in sklenitve novih trgovinskih sporazumov v veliki meri posledica pomanjkanja dokumentacije o pozitivnih in negativnih posledicah določenih sporazumov in nejasnosti glede odgovornosti, ki jo imajo vlade za odziv na porazdelitev določenih negativnih vplivov teh sporazumov;

14. v skladu s prej navedenim ponavlja svoje stališče, da je pred prihodnjimi fazami liberalizacije trgovinske menjave nujno opraviti ocene teritorialnega učinka, ki so lahko – pred začetkom pogajanj – močan instrument ugotavljanja in količinskega opredeljevanja vpliva določenega trgovinskega sporazuma na evropske regije, kar bi omogočilo sprejemanje trdnejših, utemeljenih in transparentnih odločitev glede vsebine, ki bi se opirale na konkretne podatke, ter prilagojeno podporo, da bodo zadevne regije lahko predvidele ali obvladale njihove posledice;

15. zato obžaluje dejstvo, da ocena učinka, ki spremlja dokument Priporočilo za sklep Sveta o odobritvi začetka pogajanj za sporazum o prosti trgovini z Avstralijo in Novo Zelandijo, v delu o učinku različnih možnosti politike in o tem, kdo bo prizadet ⁽⁵⁾, ne predvideva takšne ocene učinka;

16. meni, da je študija skupnega gospodarskega učinka, ki bi ga imeli sklenjeni in prihodnji sporazumi o prosti trgovini med EU in 12 trgovinskimi partnerji na kmetijstvo v EU ⁽⁶⁾, pripravljena v Skupnem raziskovalnem središču, dober primer tega, kako lahko ocene učinka prispevajo k pripravi trdnih in transparentnih trgovinskih politik, ki se opirajo na konkretne podatke;

17. odobrava, da je ta študija, na podlagi konkretnih podatkov, znanstvena podpora postopku določanja evropskih politik, glede na to da so kmetje v EU seznanjeni s tem, kar lahko pričakujejo od trgovinskih sporazumov, zlasti z Avstralijo in Novo Zelandijo; meni, da se mora Komisija pri teh pogajanjih posebej posvetiti verjetnim negativnim posledicam za določene kmetijske sektorje, kot je pokazala študija, in te sektorje zaščititi, pri tem pa upoštevati temeljna načela skupne kmetijske politike in dejstvo, da je kmetijstvo na številnih območjih EU glavna in edina dejavnost, ki na lokalni ravni podpira zaposlovanje, podjetništvo in oskrbo z živili, kot na primer na gorskih območjih, kjer kmetje v težkih pogojih ohranjajo življenje na podeželskih območjih in med drugim prispevajo k ohranjanju odločilnih ekoloških ravnovesij;

18. zlasti zaradi prihodnjih pogajanj z Avstralijo in Novo Zelandijo ponavlja svoje dolgoletno stališče, da trgovinski sporazumi EU javnim oblastem na kateri koli ravni ne smejo preprečevati zagotavljanja, opravljanja ali zakonskega urejanja javnih storitev, niti povečanja obsega storitev, ki jih nudijo državljanom ⁽⁷⁾, niti vstavljanja določenih socialnih klavzul, katerih namen je med drugim – v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 7. decembra 2015 – spodbuditi razvoj socialne ekonomije;

19. izraža zadovoljstvo, da je Komisija 22. decembra 2017 vzpostavila svetovalno skupino za trgovinska pogajanja EU s ciljem povečati preglednost in vključevalno naravo trgovinske politike EU, vendar na podlagi navedenega obžaluje dejstvo, da med 28 strokovnjaki ⁽⁸⁾ v tej skupini ni predstavnika lokalne ali regionalne oblasti ali združenja. Če bo Komisija vztrajala pri stališču, da v svetovalni skupini ne bo predstavnika institucije ali organa EU, bi OR pričakoval, da bo k sodelovanju povabljen vsaj kot opazovalec;

⁽⁵⁾ Delovni dokument služb Komisije *Impact Assessment accompanying the document Recommendation for a Council Decision authorising the opening of negotiations for a Free Trade Agreement with Australia*, stran 18, na voljo: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN> (op. prev.: samo v angleščini, neuradni prevod).

⁽⁶⁾ Študija, objavljena 15. novembra 2016, je na voljo na: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>

⁽⁷⁾ Mnenje OR *Odgovornejša trgovinska in naložbena politika*, poročevalec: Neale Richmond (IE/EPP), sprejeto 8. aprila 2016.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

20. poziva, da se veljavni delovnopравни standardi in zakonski standardi varnosti proizvodov ter varstva podatkov, potrošnikov, zdravja, okolja in živali, ki veljajo v EU in na nacionalni ravni, spoštujejo brez zniževanja ravni, pa tudi, da se na ravni držav članic lahko uskladijo s pravom EU ter se na tem področju s trgovinskimi sporazumi in sporazumi o naložbah ne izvaja pritisk na diskrecijsko pravico lokalnih in regionalnih oblasti glede pravnega urejanja in financ;

Iskanje pravičnosti zunaj EU

21. poudarja, da se trgovinska politika ne nanaša samo na gospodarske interese, ampak je tudi pomemben instrument solidarnosti v odnosih z državami v razvoju in tistimi, ki so vpletene v regionalne krize; zato kot odličen primer takšnega delovanja izpostavlja skupno odločitev EU in Jordanije glede ublažitve pravil o poreklu, ki veljajo za dvostransko menjavo;

22. izraža zadovoljstvo z neuradnim dokumentom Komisije glede poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v sporazumih o prosti trgovini EU ⁽⁹⁾, s katerim se je začela razprava o spoštovanju in izvajanju določb s področja trajnosti ter načinih, kako jih povezati s trgovino;

23. kar zadeva vprašanje, ali bi kršitev določb iz poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju morala imeti posledice za trgovino ali celo sankcije, OR podpira zamisel, da bi morala obstajati možnost sankcij za države, ki z nižanjem standardov, ki izhajajo iz temeljnih konvencij o delu, na primer glede dela otrok, izvajajo nepošteno konkurenco; meni, da bi bile v zvezi s tem potrebne nadaljnje študije in raziskovalni projekti, saj bi tako poskrbeli, da se priprava politik opira na trdne dokaze;

24. z zadovoljstvom sprejema zavezo Komisije za okrepitev večstranskega trgovinskega sistema, ki v središče postavlja Svetovno trgovinsko organizacijo (STO), in ugotavlja, da bo brez nje svetovna trgovina bolj odvisna od dinamike moči med državami in manj od vrednot; meni, da je STO lahko idealen okvir za čim večje zmanjšanje negativnih zunanjih učinkov dvostranskih trgovinskih sporazumov za tretje države, za razširitev regulativnega sodelovanja, ki trenutno poteka med državami z istimi načeli, na večstransko raven ter za to, da se lahko tudi drugim zainteresiranim članicam STO ponudi očitna možnost vključitve;

Večstransko sodišče za naložbe

25. z zadovoljstvom sprejema priporočilo za sklep Sveta o odobritvi začetka pogajanj za ustanovitev večstranskega sodišča za naložbe, s katerim bi se rešile številne težave, ki so se pokazale s sistemom reševanja sporov med vlagateljem in državo (ISDS), zlasti nezadostna legitimnost in jamstva glede neodvisnosti, pomanjkanje predvidljivosti in skladnosti sodne prakse, neobstoje možnosti za pritožbe, visoki stroški, netransparentnost reševanja sporov med vlagateljem in državo ter omejen dostop za mala in srednja podjetja;

26. opozarja na študijo OR o demokratični razsežnosti pogajanj o trgovinskih sporazumih: vloga in odgovornosti državljanov ter lokalnih in regionalnih oblasti, ki je pokazala, da lokalne in regionalne oblasti glede posledic sporazumov o prosti trgovini najpogosteje omenjajo vidik reševanja sporov med vlagateljem in državo, ki po njihovem mnenju zasebnim podjetjem omogoča, da izpodbijajo odločitve lokalnih oblasti;

27. poudarja, da je treba najti ravnovesje med varstvom pravic zasebnih vlagateljev, ki ga zagotavljajo mehanizmi sankcij, in varstvom pravic delavcev, ki zaenkrat nimajo takšnih mehanizmov, ter poziva Komisijo, naj zajamči, da predlog o ustanovitvi večstranskega sodišča za naložbe ne bo ohranil vzporednega pravnega sistema s posebnim sodiščem za tuje vlagatelje, ki bo omogočil, da se nacionalni pravni sistemi obidejo izključno v korist teh vlagateljev; poleg tega poziva, naj večstransko sodišče za naložbe štiti ne samo pravice vlagateljev, temveč tudi pravico držav do sprejemanja zakonov in pravice tretjih strani;

28. upa, da bo Komisija čim prej pojasnila, ali bo takšno večstransko sodišče za naložbe lahko veljalo za enostransko institucijo ali bo povezano z jurisdikcijo druge strani, pa tudi na kakšen način bodo lahko zainteresirane skupnosti sodelovale pri sodnih postopkih;

⁽⁹⁾ Na voljo na <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>.

29. poziva Komisijo, naj poskrbi za večjo jasnost glede predvidljivih posledic sporov v okviru sedanjih dvostranskih sporazumov o naložbah ter povezav med večstranskim sodiščem za naložbe in nacionalnimi sodišči, zlasti pri vprašanju izčrpanja nacionalnih pravnih sredstev; v zvezi s sporazumi o naložbah znotraj EU in glede na zadevo C-284/16 Achmea, ki je v teku, podpira stališče Komisije, da so mehanizmi ISDS, določeni v (predpristopnih) sporazumih o naložbah znotraj EU, v nasprotju z zakonodajo EU o izključni pristojnosti sodišč EU v zadevah, ki se nanašajo na zakonodajo EU;

30. izraža zaupanje, da bo zahtevke, ki ga je Belgija 6. septembra 2017 naslovila na Sodišče Evropske unije za mnenje glede zakonitosti novega dvostranskega sistema sodišč za naložbe, ki ga predvideva sporazum med EU in Kanado (CETA), prispeval k večji jasnosti celotne razprave o zaščiti naložb;

31. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da več glavnih trgovinskih partnerjev EU, med drugimi ZDA in Japonska, ne podpira ustanovitve večstranskega sodišča za naložbe in da je zavzemanje Japonske za sistem reševanja sporov med vlagateljem in državo eno glavnih nerešenih vprašanj po načelnem dogovoru glede sporazuma o prosti trgovini, doseženem 6. julija 2016;

Predlog uredbe o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v EU

32. poudarja pomen neposrednih tujih naložb za celotno gospodarstvo EU in konkretnije za nekatere njene regije, saj so v obdobju 2003–2015 neevropski vlagatelji v Evropi izpeljali več kot 52 000 projektov neposrednih tujih naložb, v skupni vrednosti več kot 2 600 milijard EUR ⁽¹⁰⁾;

33. se strinja z mnenjem Komisije, da odprtost za neposredne tuje naložbe še naprej ostaja eno bistvenih načel EU in pomemben vir rasti, spremljati pa jo morajo odločne in učinkovite politike, da se, na eni strani, odprejo druga gospodarstva in zagotovi, da se vsi držijo istih pravil, na drugi strani pa da se zaščitijo ključna evropska sredstva pred naložbami, ki bi škodile pravno utemeljenim interesom Unije ali njenih držav članic;

34. zato podpira načela, iz katerih izhaja predlog uredbe Evropske komisije: ker na evropski ravni ni enotnih pravil za pregled neposrednih tujih naložb, lahko namreč države članice te naložbe zdaj obravnavajo različno;

35. izraža zaskrbljenost zaradi pravice Evropske komisije, da lahko izvede pregled zaradi varnosti in javnega reda, kadar lahko neposredne tuje naložbe vplivajo na projekte ali programe v interesu Unije, saj je takšno merilo zelo splošno in lahko zajame vse vrste neposrednih tujih naložb, hkrati pa seznam v povezani prilogi ni izčrpen. Poleg tega ni jasne opredelitve varnosti in javnega reda, kar pomeni, da ni pravne varnosti glede obsega pooblastil za ukrepanje Evropske komisije; lahko bi se zgodilo, da države članice zaradi varnosti in javnega reda ne bodo več mogle samostojno odločati o neposrednih tujih naložbah;

36. obžaluje, da je Komisija tako pomemben predlog objavila brez ocene učinka; meni, da bi morala pred njegovo predložitvijo predstaviti analizo naložbenih tokov v EU, napovedano v sporočilu, ki spremlja predlog, in oceno učinka, da bi se v povezanih medinstitucionalnih razpravah lahko uporabljali konkretni podatki;

37. poziva k jasni opredelitvi v predlogu uredbe, da je obstoječe omejitve prostega pretoka kapitala med EU in tretjimi državami mogoče ohraniti brez omejevanja iz razlogov, povezanih z javnim redom in varnostjo, ali ne da bi bil posebej naveden postopkovni okvir;

38. meni, da bi morala Komisija oceniti tudi politike, ki so povzročile razmere, ki so pripeljale do problematičnih naložb: v številnih primerih so namreč neposredne tuje naložbe v infrastrukturo ali podjetja, ki so bila prej v državni lasti, posledica varčevalnih politik in liberalizacije strateških sektorjev;

⁽¹⁰⁾ Raziskovalni projekt ESPON: *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* (Svet v Evropi, globalni tokovi neposrednih tujih naložb v Evropo).

39. poudarja, da se upravičevanje omejitve neposrednih tujih naložb zaradi nacionalne varnosti in javnega reda razlikuje od njihovega omejevanja zaradi bojazni pred izkrivljanjem trga; Komisijo poziva, naj zajamči, da se ta mehanizem ne bo uporabljal kot prikrit protekcionistični ukrep; pri tem ugotavlja, da mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb, ki bi te naložbe omejil samo zato, ker se subvencionirajo, ne more biti zadosten razlog za preprečitev naložbe in da bi moral dokazati, da zadevna neposredna tuja naložba sodi med strateške industrijske ali nacionalne cilje tuje države;
40. poziva Komisijo, naj poskrbi za večjo jasnost glede posledic, če država članica ne spoštuje stališča Komisije in možnosti, da se znotraj predlaganega okvira dopuščajo pravočasni in sorazmerni odzivi, glede na to, da pregled naložb EU ne bi smel trajati dlje od časa, ki je predviden za nacionalne postopke;
41. se zavzema za začetek dialoga o pregledu naložb z glavnimi trgovinskimi partnericami EU. Mednarodno približevanje pravil o pregledu neposrednih tujih naložb bi dejansko omejilo spore in spodbujalo varnost naložb;
42. izraža zadovoljstvo, da sta sozakonodajalca dosegla dogovor o spremembi sedanje protidampinške metodologije EU, ki bo morala pri ocenjevanju obstoja pomembnih izkrivljanj upoštevati temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela;
43. vendar ugotavlja, da bodo nova pravila popolnoma učinkovita le, če bo EU posodobila svoje instrumente trgovinske zaščite in če bo pozitiven vpliv na industrijo povezan z uspešnostjo načrtov za posodobitev instrumentov tržne zaščite, predlaganih leta 2013;
44. se strinja, da ima Evropska unija izključno pristojnost v zvezi z neposrednimi tujimi naložbami, saj spadajo v okvir skupne trgovinske politike v smislu člena 207(1) PDEU. Vendar opozarja, da Komisija to uredbo predlaga le za tiste države članice, ki že imajo mehanizme za pregled naložb, in da predlog ne zavezuje držav članic k vzpostavitvi lastnih mehanizmov za pregled naložb. Predlog je torej povsem v skladu z načelom subsidiarnosti.

V Bruslju, 23. marca 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ
